

זה התובע בורר לו דיין אחד, וזה הנתבע בורר לו דיין אחד¹⁰, ושני הדיינים בוררים להם את הדיין השלישי.

ולאחר שבררו להם את הדיינים, כותבים בשטר: זה בירר לו את פלוני לדיין, וזה בירר לו את פלוני לדיין, כדי שלא יוכלו לחזור בהם, וזהו שטר בירורין.

שנינו במשנה: וכל מעשה בית דין, כל שטר שנכתב על ידי בית דין — הרי זה יחזיר.

מעשה: ההוא גיטא דאשתכח בי דינא דרב הונא, היה גט שנמצא בבית דינו של רב הונא, דהוה כתיב ביה, שהיה כתוב בו: בשוירי מתא דעל רבים נהרא, בעיר שוירי המצויה אצל נהר רכיס.

ובגט היה כתוב "הנפק", שבית דין בדקו את השטר וחקרו ועמדו על אמיתת הדבר שכל הכתוב בשטר אמת.

ובא שליח הגט שנשלח על ידי אחד מבני אותה העיר, ושמו ושם אשתו תאמו לשמות הכתובים בגט, ואמר שהוא איבדו, וביקש כי יתנוהו לו כדי לקיים את שליחותו ולגרש בו את האשה.

אמר רב הונא: אין ראייה שהיא שייכת לפלוני ששמו מופיע בשטר — מעיר שוירי הידועה, ואפילו אם אין באותה עיר אלא רק אחד שיש לו שם כמו השם המופיע בשטר,

כי חיישינן חוששים לשני שוירי, כי אולי יש כ-ב

ה. אם יש עמהן סמפונות, אם מצא אדם סמפון⁹ בין שטרותיו, היינו שובר שאחד משטרותיו נפרע, יעשה מה שבסמפונות, יקיים מה שכתוב בסמפון, שהשטר הוא בחזקת פרוע, ואף על פי שראוי היה שובר זה להיות ביד הלווה ולא ביד המלוה, מכל מקום אנו אומרים, כי אולי האמין הלווה למלוה ואמר שיקבל ממנו את השובר למחר ושכח.

גמרא:

מאי מה הם שטרי בירורין? מה הם באים לברר?

הבא תרגמו כך פירשו: שטרות אלו הם שטרי טענתא שטרות שבהם כותבים ומבררים את טענות שני הצדדים המתדיינים בבית דין.

רבי ירמיה אמר: שטרות אלו הם שטרות הנעשים עבור ההלכה המבוארת במסכת סנהדרין [כג א]:

שהלכה היא כי בית דין של שלושה דיינים, ואפילו הדיוטות, יכולים לכופף את הנתבע, שיבוא לדון בפניהם עם התובע. אבל, אם הבית דין שהתובע הגיש לו את תביעתו, אינו קבוע בעיר, או שיש בעיר בתי דין אחדים, או משום שהדיינים אינם מומחים, רשאי הנתבע לומר שאינו רוצה להתדיין בפני דיינים אלה אלא בפני אחרים.

וכיצד בעלי הדין בוררים דיינים?

10. מכאן הביטוי הנפוץ "זבל"א" — ראשי תיבות: זה בורר לו אחד.

9. "סמפון" — שובר המבטל שטר, וכל דבר המבטל דבר קרוי סמפון שלו. רש"י בגמרא.

עוד עיר בשם שוירי שלא ידוע לנו, והשטר נפל כאן משליח אחר שהגיע משם.

אמר ליה רב חסדא לרבה: פוק עיין, צא וברוק הלכה זו, דלאורתא בעי לה רב הונא מינך, כי בערב ישאל אותך רב הונא בנידון זה.

נפק דק ואשכח, יצא רב חסדא חפש ומצא ראייה מהמשנה דתנן במשנתינו: כל מעשה בית דין הרי זה יחזיר. משמע מהמשנה שאם לא ידוע על עיר אחרת ואדם נוסף ששמו כשם המופיע בשטר אין חוששים לכך, ומחזירים את השטר.

אמר ליה רב עמרם לרבה: היכי פשיט מר איסורא מממונא? כיצד הוכיח רבה הלכה לגבי שטר של איסור ממשנה המדברת על שטר של ממון? הרי באיסור אפשר שיש להחמיר יותר מממון.

אמר ליה רבה לרב עמרם: תרדא! משועמם [עצלן]!

הרי שטרי חליצה ומיאונין תנן שנינו במשנתינו, והם שטרי איסורין, ומכך שכתוב במשנה שגם שטרות אלו יחזיר, יש להוכיח שאף שטרי איסורין יחזיר⁽¹¹⁾.

פקע ארזא דבי רב, נשבר העמוד שבית המדרש נשען עליו, ובית המדרש שבו דנו בהלכה זו קרס.

מר רבה אמר: משום לתאי דידי פקע, בגלל מזלי קרס בית המדרש, שקינא על שגדפת אותי.

ומר רב עמרם אמר: משום לתאי דידי פקע, בגלל מזלי קרס בית המדרש, שהשבת על דברי לביישני בבית המדרש.

שנינו במשנה: מצא שטרות בחפיסה או בדלוסקמא, ויש סימנים בכלים הללו, הרי זה יחזיר למי שיאמר את סימני החפיסה או הדלוסקמא.

מאי חפיסה?

אמר רבה בר בר חנה: חמת קמנה, נוד קטן מעור העשוי לייך.

מאי דלוסקמא?

אמר רבה בר שמואל: טליקא דסבי, ארנק שהזקנים מצניעים בה את כלי תשישן, שלא יצטרכו לחפש אחריהם.

סוברים כי חומר יבמה לשוק הוא כענין ערוה וחמור משאר איסורים. ובפני יהושע תירץ, שזו היתה תמיהת רב עמרם, שאיסור אשת איש החמור אין ללמוד מממון, וכל שכן שאין ללמוד משאר איסורים שהם יותר קלים מממון, לענין שהולכים בהם אחר הרוב, ורבה סבר שאין לחלק בין גיטין לחליצה לענין חשש של שני שוירי.

11. בהגהות פורת יוסף העיר, לפי מה שפירשו התוספות כי רב עמרם לא הקשה על כל איסורים, אלא רק על איסור אשת החמור, אם כן מה תירץ לו רבה ששטרי חליצה ומיאונין תנן. ותירץ, כי כוונת רבה היא שכל מעשה בית דין הרי זה יחזיר כולל הכל, גם גט, והוכיח את זה ממה שנקטו במשנה גם איסורים כחליצה ומיאונים.

ובחידושי רבי עקיבא איגר כתב, שתוספות

שנינו במשנה: אם מצא תכריך של שטרות — שטרות הכרוכים זה בזה, או אגודה של שטרות — שטרות המונחים זה על זה וקשורים ביחד, ויש סימן בצורת הכריכה של השטרות או במנינם באגודה. הרי זה יחזיר למביא סימן.

תנו רבנן בברייתא: **כמה הוא מנין השטרות** שצריך שיהיו כרוכים זה בזה כדי שיחשב **תכריך של שטרות** שיש בהם סימן?

שלשה שטרות **כרוכין זה בזה**. וזהו הסימן שהבעלים נותנים בהם. שהמוצא יכריז: שטרות מצאתי, ונותן הסימן יאמר: שלי הם, והסימן שיש לי הוא, שהיו שלושה שטרות כרוכין זה בזה.

כי אין דרך העולם לכוך את השטרות זה בזה, ולכן זה נחשב סימן, שהשטרות שייכים לאותו אחד שאבד לו מנין זה של שטרות שהיו כרוכים באופן שהוא מצאם.

ובמה היא מנין השטרות שצריך שיהיו קשורים יחד כדי שתחשב **אגודה של שטרות** שיש בהם סימן?

שלשה שטרות **קשורין זה בזה**. ואם אדם מסר סימן זה, שאבדו לו שלשה שטרות שהיו קשורים זה בזה, נחשב סימן ומחזיר

לו את השטרות.

שמעת מינה מוכח מברייתא זו — כי קשר נחשב **סימן**, ואף על פי שכולם רגילים לקשור את שטרותיהם זה בזה, מכל מקום יש קשרים שאינם דומים זה לזה, וכשאומר כיצד הקשר היה עשוי, הרי זה סימן שהשטרות אבדו ממנו.

אם כן יש לפשוט מכאן לגבי אבידה שצורת הקשר מהווה סימן⁽¹²⁾.

ודחינן: אין לפשוט מכאן, שהרי **הא תני רבי חייא** לגרוס בברייתא: כיצד היא אגודה של שטרות שיש בהם סימן, היינו **שלשה** שטרות **כרוכין זה בזה**! וכריכה נחשבת סימן, כי דרך העולם לכוך כל שטר לעצמו ואז קושרים את כולם יחד, ואילו זה כרך את שלשתן יחד.

ומקשינן: **אי הכי**, אם אגודה של שטרות הכוונה לשטרות הכרוכים זה בזה ולא קשורים זה בזה, אם כן היינו **תכריך** של שטרות, ומה ההבדל בין תכריך לאגודה?

ומתריצין: **תכריך** — היינו שהיה כל חד וחד מהשטרות כרוך **בראשה דחבריה** בראשו של חברו, שגלל שטר אחד ועליו גלל עוד שטר, ועל שניהם גלל את השלישי.

12. לפי המסקנא שיש כאן מנין שהוא סימן, קשה איך מוכיח שקשר הוא סימן. וביארו המהרש"א והמהר"ם שיף, כי המוכיח שקשר סימן, לא העלה בדעתו שהמוצא אינו מכריז את מנין השטרות שמצא, והמנין הוא סימן, ועל כרחק שמחזירים לו בסימן הקשר.

ובפני יהושע כתב, שפשטות לשון המשנה משמע שכריכה עצמה היא הסימן, ולא המנין,

שהרי לא הזכיר בפירוש ג' שטרות, ועל כן הוכיח שאם הכריכה היא הסימן הרי באגודה הקשר הוא הסימן.

ובש"ך כתב, שהראיה היא מתוך שנקט במשנה שניהם, תכריך ואגודה, ואם הסימן הוא המנין לא היה לו לתנא לשנות אלא אחד מהם, אלא ודאי שהקשר הוא סימן, ונקט תכריך ואגודה להשמיענו שמחזירים על ידי איזה סימן

רבים שנים, וכולם יודעים שמצא לכל הפחות שנים.

שנינו במשנה: **רבן שמעון בן גמליאל אומר אחד הלוה משלשה** — מי שמצא שלושה שטרות של לוה אחד, שלוה משלושה מלווים שונים, שכל שטר הוא ממלוה אחר, יחזיר את השטרות ללוה, שוודאי ממנו נפלו.

דאי סלקא דעתך דמלוין נינהו, כי אם יעלה בדעתך לומר שהשטרות היו אצל המלוין, קשה **מאי בעו גבי הדדי?** היאך נזדמנו שטרות ממלווים שונים למקום אחד?!

ומקשינן: מדוע אין חוששים **דלמא לקיומינהו אזלי?** שמא הביאו המלווים את השטרות לסופר הדיינים הכותב "הנפק" [שבית דין בדקו את השטר וחקרו ועמדו על אמיתת הדבר שכל הכתוב בשטר אמת] לכל השטרות, וכך נזדמנו שטרות ממלווים שונים למקום אחד?

ומתריצין: מדובר במצא שטרות **דמקיימי**

ואילו **אגודה** — היינו **דרמו אהרדי** שהשטרות היו מונחים זה על זה בערימה, ו**כרוכות** — שגללם יחד באופן זה.

מאי מכריז המוצא? אם הוא מכריז **מנין**, שמצא שלושה שטרות, וזה בא ואומר סימן שהיו כרוכים יחד.

אם כן **מאי אריא תלתא?** מדוע צריך שיהיו לפחות שלושה שטרות, כי כיון שבעל הסימן אינו צריך לומר את מנין השטרות אלא רק שהיו כרוכים זה בזה, אם כן **אפילו תרין נמי** שני שטרות גם כן יכול לתת סימן זה שהיו כרוכים זה בזה.

אלא יש לומר שהמוצא מכריז **כדאמר רבינא** לקמן בפרק אלו מציאות [כה א]: **טבעא מכריז**, מטבעות מצאתי, ובעל הסימן צריך לומר את מנינם, **הכא נמי** יש לומר אצלנו: **שטרי מכריז**, שמכריז: שטרות מצאתי ואינו אומר את מנינם, שזהו חלק מהסימן⁽¹³⁾, ולכן דווקא אם מצא שלשה שטרות יש סימן במנין, אבל אם מצא רק שנים, המנין אינו נחשב סימן כי מיעוט

שנתן, אם כריכה אם קשר ואם מנין.

13. רש"י פירש שצריך לומר גם את מנינם וגם שהיו כרוכים זה בזה. ולכאורה קשה מדוע הצריך רש"י שיתן שני סימנים, מנין וכריכה, והרי מנין לחוד הוא סימן, וגם כריכה לחוד. וביאר המהר"ם שיף, שרש"י כתב זאת לרווחא דמילתא, שלא נפשוט מכאן לא מנין ולא כריכה. ובקצות החושן [סה יא] פירש, כי בדווקא נקט רש"י שני סימנים, לפי שבסימן שאינו מובהק אין מחזירים אלא מתקנת חכמים, ובשטרות שלא שייך טעם התקנה כמבואר לקמן [כז ב], אין מחזירים אלא בסימן מובהק, ושני

סימנים אמצעיים הם כסימן מובהק.

ובמהרש"ל פירש, שהצריך רש"י שיאמר שני הסימנים לפי שיש כאן ב' סימנים, ואם יאמר רק סימן אחד ואינו יודע מהשני, זו ריעותא, ואומרים אנו שמאיש אחר נפל, אבל אם אין במציאות רק סימן אחד, מנין או כריכה, מחזירים בכל אחד מהם.

הרא"ש פירש שמחזירים על ידי סימן המנין לחוד, אך צריך כרוכים כדי שיוכל לתת סימן במנין, שאם לא היו כרוכים, מתיאש המלוה, כי חושש שמא לא נפלו כאחד. וכתב המהרש"א כי רש"י סובר כהרא"ש.

שהיו כבר מקויימים ב"הנפק".

ומקשינן: **דלמא מידא דספרא נפיל?** שמא מידי סופר הדיינים נפל, לאחר שקיימם?

ומתריצין: **לא משהי איניש קיומיה בידא דספרא**, אדם לא משאיר שטר מקויים בידי הסופר, אלא מיד נוטלו ממנו.

ולכן אם מצא שלשה שטרות מקויימים של שלשה מלווים שונים, יחזירם ללווה, כי ודאי ממנו נפל (14).

שנינו במשנה: אם מצא שלושה שטרות של שלשה שלוו מאחד יחזיר למלוה.

דאי סלקא דעתך דלוין נינחו כי אם יעלה בדעתך לומר שהשטרות היו בידי הלווין, קשה **מאי בעו גבי הדרי?** היאך נזדמנו שטרות מלווין שונים למקום אחד?!

ומקשינן: **דלמא למכתבנהו אזלי?** שמא הלכו הלווין לסופר לכתוב שטר הלוואה, ומן הסופר נפל, ומעולם לא לוו?

ומתריצין: מדובר **דכתיבי בתלת ידי ספרי**, שהשטרות היו כתובים כל אחד בכתב יד של סופר אחר, ולכן אין לחשוש שמא מן הסופר נפלו (15).

ומקשינן: **ודלמא לקיומיהו אזלי?** ושמה אחרי שכתבו את השטר קודם שלוו בו, הלכו לסופר הדיינים הכותב הנפק לכל השטרות, וממנו נפל?

ומתריצין: **מלוה מקיים שטריה, לזה לא מקיים שטריה**, ולכן אם נמצאו כל השטרות יחד, סימן שנפלו מיד המלווה.

אם יש עמהן סמפונות אם מצא אדם סמפון (16) בין שטרותיו, היינו שובר שאחד משטרותיו נפרע, **יעשה מה שבסמפונות**,

מקויימים ובודאי מן המלוה נפלו, שהלוה אינו מקיים את שטרו. ותיירץ המהרש"א, כי הגמרא רוצה להעמיד באופן אפילו בשטר לא מקויים מחזירים למלוה.

וברעק"א תירץ, שהגמרא רוצה להעמיד משנתינו אפילו לזה שאינו חושש לפרעון, ולדבריו מחזירים שטר מקויים למלוה אפילו בלוה ומלוה אחד, ואולם למה שאנו פוסקים כשמואל וחוששים לפרעון, אפשר להעמיד בשטר מקויים ואז אין צורך לתלת ידי דספרי.

16. "סמפון" — שובר המבטל שטר, וכל דבר המבטל דבר קרוי סמפון שלו, כמו שאמרו [בקדושין י ב] גבי קידושי אשה ומכירת עבד, שהמום נקרא סמפון, לפי שהוא מבטל את המקח. רש"י.

14. בהגהות חוות יאיר על הרי"ף הקשה, כמו שיש לחוש שנפל מהם בהליכתם יחד, כן נחוש שנטלו לאחר הקיום ונפל מהם בחזרתם יחד.

בשיטה מקובצת בשם הגליון פירש, שהרגילות היא שהולכים יחד ונותנים ביד אחד מהם כשהולכים להביאם לסופר או ביד הסופר, אבל לאחר שנתקיימו אין ממתנים זה לזה, אלא כל אחד כשנתקיים שטרו שב לביתו.

המהר"ם שיף פירש, שהחשש קודם הקיום אינו בהליכתם, אלא שמא מידו של הסופר נפלו קודם הקיום. והב"ח [סה יב] פירש, כי הקושיה השניה "ודלמא מידא דספרא נפל" הכוונה, לאחר הקיום, שמסרו הדיינים השטרות לידו כדי שיחזירם לבעליהם.

15. המהרש"א והמהר"ם שיף הקשו, מדוע לא תירצו בגמרא כמו שתירצו למעלה, שהשטרות

עכשיו את השובר, **דכי אייתי לי זוזי** — אתן ליה, שכאשר יביא לי את מעות החוב, אוכל לתת לו מיד את השובר.

ומקשינן: על דברי רב שאמר כי שובר הנמצא בידי המלוה, אינו כלום. והרי תנן במשנתינו: **אם יש עמהן סמפונות** — אם מצא אדם סמפון בין שטרותיו, [ומדובר במלוה, שהרי שטרות הלואה נמצאים בידי המלוה] **יעשה מה שבסמפונות** — יקיים מה שכתוב בסמפון, שהשטר הוא בחזקת פרוע! אם כן מבואר במשנה, שהסמפון כשר גם אם הוא נמצא בידי המלוה.

ומתריצין: במשנתנו מדובר כדאמר רב **ספרא לקמן: שנמצא השטר בין שטרות קרועין, הכא נמי יש לומר** במשנתנו כי מדובר: **שמצאו השטר שעליו כתוב השובר בין שטרות קרועין, ואותו שטר לא היה קרוע.**

ולפיכך סומכים על השובר, כי מקום השטר מוכיח על השובר שהוא אמת, כי אם השטר לא נפרע עדיין, לא היה שם אותו אצל השטרות הקרועים. ולכן יש לומר שהחוב נפרע, והשובר באמת היה צריך להיות בידי הלווה ולא בידי המלוה, אלא שהלווה שכח אותו ביד המלוה, ולכן נתנו המלוה בין השטרות שאינו צריך כבר.

כי אם יעלה בדעתך לומר שהמלוה כתבו כדי שיהיה מוכן לו כשירצה הלווה לפרוע, אם כן לא היה נתנו עם שטרות אלו שאינו

יקיים מה שכתוב בסמפון, שהשטר הוא בחזקת פרוע, ואף על פי שראוי היה שובר זה להיות ביד הלווה ולא ביד המלוה, מכל מקום אנו אומרים, כי אולי האמין הלווה למלוה ואמר שיקבל ממנו את השובר למחר ושכח.

אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב: סמפון — שובר המבטל שטר, **היוצא מתחת ידי מלוה, שהשובר מונח בידו, ולא ביד הלווה.**

אף על פי שכתוב בכתב ידו של המלווה — שובר זה אינו אלא כמשחק, ופסול⁽¹⁷⁾.

לא מבעיא לא הוצרכו לחדש שהשובר פסול, אם כתוב בכתב יד סופר, **דאיכא למימר ספרא אתרמי ליה וכתב, כי יש לומר** שהסופר הכין את השובר לפני הפרעון, כדי שאם יבוא בעל החוב לפרוע את השטר ולמלווה אין באותה עת את השטר, שיוכל לתת לו שובר כדי שהבעל חוב יפרע לו.

אלא אפילו אם השובר כתוב בכתב ידו של המלוה — פסול, אם הוא נמצא בידי המלוה, ואין לומר, כי אם יודע לכתוב, מדוע היה לו למהר ולכתוב שובר קודם הפרעון.

כי יש לומר, **סבר המלווה: דלמא מתרמי ואתי בין השמשות, וקא פרע לי, שמא ימצא ויבוא בעל החוב לפרוע את חובו בין השמשות, דאי לא יהיבנא ליה לא יהיב לי זוזי, שאם לא אתן לו שובר, לא יתן לי את מעות החוב. לכן אכתוב אנא, אכתוב אני**

ליתננס". ותירץ, כי מהמשנה הייתי אומר כיון שנפל הורע, ולפיכך חוששים שמא נמלך, אבל בנמצא ביד המלווה הרי הוא קיים, וחדש רב

17. הפני יהושע הקשה, מה חידוש השמיענו רב, הרי משנה היא [יח א] "מצא שוברין לא יחזיר שאני אומר כתובים היו ונמלך עליהם שלא

צריך אותם יותר⁽¹⁸⁾.

תא שמע להקשות על רב הסובר כי שובר הנמצא ביד המלוה פסול, ממה ששינו בבבא בתרא [קעב א]: **נמצא לאחד בין שטרותיו שטר של יוסף בן שמעון פרוע** – מי שהלוה כסף לשני יוסף בן שמעון, ויש לו שני שטרות, ונמצא בידו שובר שהיה כתוב בו, כי השטר של יוסף בן שמעון פרוע, ואינו יודע על איזה שטר מדובר.

הדין: **שטרות שניהם פרועין?** כי כל אחד מהלווין יכול לומר: על חוב שלי נכתב השובר. [ומדובר באופן שבשטר כתבו את שם הסב וכך מבורר עבור איזה יוסף בן שמעון נכתב השטר, ולכן בלא השובר יכול לגבות את החוב, אבל בשובר לא היה כתוב את שם הסב, ולכן אין יודעים על איזה שטר נכתב⁽¹⁹⁾].

אם כן מוכח מהמשנה שם, כי שובר היוצא מיד המלוה הרי הוא כשר, וקשה על דברי רב.

ומתריצין: **כדאמר רב ספרא לקמן: שנמצא השטר בין שטרות קרועין, הכא נמי יש לומר במשנה שם כי מדובר: שנמצא שני השטרות בין שטרות קרועין, ואותם שני שטרות לא היו קרועים, ולפיכך סומכים על**

השובר, כי מקום השטרות מוכיח על השובר שהוא אמת, כי אם השטר שעליו נכתב השובר לא נפרע עדיין, לא היה שם אותו אצל השטרות הקרועים.

וכל אחד מהלווין טוען שהשובר נכתב על השטר שלו, וכיון שהמלוה לא יכול להוכיח עבור מי מהם נכתב השובר, אינו יכול לגבות מאף אחד מהם את החוב.

תא שמע:

שינו בשבועות [מה א]: יתומים הבאים להיפרע מן היתומים, וכגון שהיתומים הנתבעים לפרוע חוב אביהם אומרים: אין אנו יודעים אם פרע אבינו את החוב, לא יפרעו אלא בשבועה. וכיצד היתומים נשבעים? **שבועה שלא פקרנו אבא, שלא ציוונו אבינו בשעת מיתתו, ושלא אמר לנו אבא לפני כן בחייו, ושלא מצאנו בין שטרותיו של אבא שובר ששטר זה פרוע!**

משמע שאם מצאו שובר בין שטרותיו של אבא [שהיה המלוה], סומכים על השובר, וקשה על רב שאמר כי אין סומכים על שובר הנמצא ביד המלוה.

אמר רב ספרא: מדובר שם **שנמצא שטר החוב בין שטרות קרועין**, ואותו שטר לא

שנמצא בין שטרות קרועים, מסתפק התומים [סה עה] אם מועיל המיגו, כי אולי הוא נחשב כמיגו להוציא.

19. כך ביאר רבי אושעיא בגמרא שם, ולפי דבריו מתבארים דברי הגמרא כאן, עיין בראשונים כאן.

שאפילו ביד המלוה אינו אלא כמשחק ופסול.

18. הש"ך [סה נח] כתב, כי לפי מה שפירשו את המשנה שמדובר בנמצא בין שטרות קרועים, אפילו אם טוען המלוה ברי שלא נפרע, השטר בטל, כיון שיש שובר וגם מונח בין שטרות קרועים.

ואם יש למלוה מיגו, וכגון שמפיו אנו יודעים

ומתריצין: **מאי עדים** — הכוונה **עדי קיום**, עדים המקיימים את השובר, שכתבו "הנפק", ובית דין אינם מקיימים את השובר אלא אם כן פרע הלוח את החוב. ולכן השובר כשר אף כשהוא בידי המלוה.

הכי נמי מפתברא, כי מדובר בעדי קיום.

מדקתני סיפא: ושאין עליו עדים — פסול השובר.

והוינן בה: **מאי הכוונה אין עליו עדים?**

אילימא, אם נאמר **דליבא עלויה שאין על שובר עדים כלל** — וכי **צריבא למימר דפסול?** הרי זה פשוט שבלא עדים אינו ראיה לפרעון החוב.

אלא לאו הכוונה, שיש על השובר עדים אלא שאין לו **עדי קיום**, ולכן פסול בנמצא ביד המלוה.

גופא:

שנינו בתוספתא: **סמפון שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו**, והעמדנו כי מדובר בעדי קיום שראו את הפרעון, ואם יש עדים, אפילו אם השובר יוצא מתחת ידי המלוה — כשר.

ואם **אין עליו על השובר עדים** שראו את הפרעון, אבל יש עדים החתומים עליו⁽²⁰⁾, **ויוצא מתחת ידי שלישי** שהשטר אינו ברשות הלוח או המלוה, אלא בידי שלישי שביניהם — נאמן השלישי.

היה קרוע, ולפיכך אם מצאו שובר על שטר זה, סומכים על השובר, כי מקום השטר מוכיח על השובר שהוא אמת.

תא שמע:

שנינו בתוספתא [ב"מ א יג]: **סמפון שובר שיש עליו עדים** והמלוה מכחישו ואומר לא נפרעתי, ומוכיח שלא נפרע עדיין, שהרי השובר נמצא אצלו.

הדין: **יתקיים השובר בחותמיו**! שאם החתומים מעידים שחתמו על השובר, המלוה אינו נאמן, אבל כל זמן שאינו מקיים את השובר, נאמן המלוה, שהרי הוא זה שמוציא את השובר והוא הרי טוען שהשובר פסול.

מוכח משם כי שובר מקויים אפילו אם הוא בידי המלוה — כשר. וקשה על רב שאמר כי שובר הנמצא בידי המלוה פסול.

ודחינן: **אימא אמור לפרש: יתקיים מחותמיו**, כלומר, **דשיילינגן להו לשהדי אי פרוע, אי לא פרוע**, ששואלים את העדים החתומים אם ראו את הפרעון, או לא, ואם לא ראו את הפרעון, נאמן המלוה לומר, שלא נכתב השובר אלא להיות מוכן לכשיפרע.

תא שמע:

שנינו בבביתא: **סמפון שובר שיש עליו עדים** — **כשר** אפילו אם הוא בידי המלוה.

וקשה על רב שאמר כי שובר הנמצא בידי המלוה פסול.

20. כך פירשו רש"י, הרא"ש, הרשב"א, הריטב"א, והראב"ד. אבל התוספות בסנהדרין [לא ב ד"ה אין